

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia z dnia 16 listopada 2016 roku (znak (...) -2016) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 1 lipca 2016 roku R. P. ustalił kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku, którego wartość wyniosła 148 224,89.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 102,09% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową (102,09% x 1220,89 zł = 1246,41 zł).

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 28 lat, 5 miesięcy, 9 dni tj. 341 miesięcy. Łączny okres nieskładkowy przyjęty do obliczenia kapitału początkowego wynosi 0 lat, 0 miesięcy i 17 dni, tj. 0 miesięcy.

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 84,91\% \text{ (współczynnik proporcjonalny)} = 248,79 \text{ złotych}$

$(341 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 1246,41 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 460,42 \text{ złotych}$

$(0 \text{ miesięcy nieskładkowych} \times 0,7\%) : 12 \times 1246,41 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 0 \text{ złotych}$

RAZEM = 709,21 złotych

$709,21 \text{ złotych} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 148 224,89 \text{ złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku)}$.

Do podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęte zostały wynagrodzenia minimalne za okresy od 4.10.1968 roku do 26.10.1970 rok, od 17.10.1972 roku do 20.07.1974 roku, od 1.08.1974 roku do 10.05.1975 roku, od 3.06.1975 roku do 10.08.1978 roku, od 2.05.1988 roku do 30.11.1990 roku.

(decyzja – k. 33 akt ZUS, ustalenie wartości kapitału początkowego – k. 34 akt ZUS, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 35 – 36 akt ZUS)

Odwołanie od w/w decyzji w dniu 13 grudnia 2016 r. złożył R. P. wskazując, że nieuwzględnione zostały dochody faktyczne za okres jego pracy od 17 lipca 1991 roku do 31 grudnia 1998 roku w firmie (...). Ponadto odwołujący się podniósł, że dołączył komplet dokumentów finansowych zawierających wszystkie składniki jego poborów za okres zatrudnienia od 17 lipca 1991 roku do 14 listopada 2000 roku wraz z potrąconymi składkami na ubezpieczenie społeczne. Wskazał, że uwzględnienie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych najniższego wynagrodzenia za okres pracy w firmie (...), w której pełnił funkcje kierownicze jest niezgodne z prawem.

(odwołanie – k. 2)

W odpowiedzi na odwołanie od decyzji z dnia 16 listopada 2016 roku organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Podnosząc argumentację jak w zaskarżonej decyzji i wskazując, że nie uwzględnił dochodów z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z firmy (...) S.A. za okres od 17 lipca 1990 roku do 31 grudnia 1998 roku, gdyż druk nie spełnia wymogów formalnych – brak czytelnej drugiej pieczętki osoby upoważnionej do podpisywania dokumentów płacowych (podpis także nieczytelny) i wobec tego za powyższy okres przyjęto minimalne wynagrodzenie.

(odpowiedź na odwołanie – k. 3 – 3 verte)

W dniu 6 czerwca 2017 roku na rozprawie bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku wnioskodawca wniósł o zmianę decyzji organu rentowego zgodnie z wyliczeniem hipotetycznym organu rentowego.

(stanowisko wnioskodawcy R. P. – protokół rozprawy z dnia 6 czerwca 2017 roku – k. 66)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

R. P. urodził się w dniu (...)

(okoliczność bezsporna)

Ubezpieczony w dniu 1 lipca 2016 r. złożył wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

(wniosek – k. 1 – 3 akt ZUS)

Wnioskodawca był zatrudniony w przedsiębiorstwie (...) Ł. od 4 października 1968 roku do 20 lipca 1974 roku i pracował na stanowisku elektromontera.

(świadcstwo pracy z dnia 24 lipca 1974 r., opinia z dnia 30 lipca 1974 roku znajdująca się w aktach osobowych R. P. – koperta k. 14)

Od 1 sierpnia 1974 roku do 10 maja 1975 roku wnioskodawca był zatrudniony w Fabryce (...) w Ł. na stanowisku montera aparatów i sprzętu medycznego w pełnym wymiarze czasu pracy.

(świadcstwo pracy z dnia 13 maja 1977 roku – k. 11 akt ZUS)

Od 3 czerwca 1975 roku do 10 sierpnia 1978 roku wnioskodawca świadczył pracę w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) w Ł. jako elektromechanik w Zespole (...).

(świadcstwo pracy z dnia 12 sierpnia 1978 roku – k. 19)

Od 7 czerwca 1979 roku do 24 czerwca 1987 roku ubezpieczony pracował w Przedsiębiorstwie Handlu (...) na stanowisku mechanik, a następnie p. o. zastępcy kierownika.

(świadcstwo pracy z dnia 24 czerwca 1987 r. – k. 14 akt ZUS)

Wnioskodawca w okresie od dnia 2 maja 1988 roku do dnia 30 listopada 1990 roku był zatrudniony w Zakładzie (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach: aparatowy syntezy chemicznej (od 2 maja 1988 roku do 25 lutego 1989 roku) oraz pracownik produkcyjny w O"TSz" (od 26 lutego 1989 roku do 30 listopada 1990 roku), na którym otrzymał wynagrodzenie: stawka zasadnicza – 2000 zł/godz plus premia uznaniowa plus dodatek za wysługę lat. Wysokość wynagrodzenia za jeden dzień wynosiła 35.300,00 zł.

(świadcstwo pracy wnioskodawcy z dnia 30.11.1990 r. – k. 20 – 20 verte akt ZUS)

W dniu 1 grudnia 1990 roku R. P. rozpoczął działalność gospodarczą w zakresie handlu obwoźnego. Prowadzenie działalności gospodarczej trwało do 31 lipca 1991 roku. W dniu 29 lipca 1991 roku ubezpieczony złożył rezygnację z wykonywania działalności.

(decyzja z dnia 30 lipca 1991 roku – k. 21 akt ZUS; potwierdzenie ubezpieczenia osób płacących składki na własne ubezpieczenia oraz osób z nimi współpracujących z dnia 19.07.2016r. – k. 23 akt ZUS)

Od 17 lipca 1991 roku do 14 listopada 2000 roku ubezpieczony był zatrudniony w (...) S.A. w N. – Hurtownia (...). Ubezpieczony zajmował stanowisko kierownika magazynu i pracował w pełnym wymiarze czasu pracy.

(świadcstwo pracy z dnia 20.06.2001 roku – k. 25 akt ZUS)

W ramach zatrudnienia w latach 1991 – 2000 wnioskodawca uzyskał następujące dochody:

- w roku 1991 – 13.801.840 zł;
- w roku 1992 – 54.168.700 zł;
- w roku 1993 – 66.508.400 zł;
- w roku 1994 – 78.454.800 zł;
- w roku 1995 – 11.337 zł;
- w roku 1996 – 12.638,87 zł;
- w roku 1997 – 21.794,66 zł;
- w roku 1998 – 24.546,21 zł;
- w roku 1999 – 24.120,83 zł;
- w roku 2000 – 21.030,69 zł.

(zaświadczenie z dnia 6 grudnia 2000 roku – k. 26 akt ZUS)

Zaświadczenie zostało podpisane przez E. B. pełnomocnika Zarządu oraz główną księgową. Główną księgową, która podpisała zaświadczenie z dnia 6 grudnia 2000 roku była D. J.. Wnioskodawca pracował w A., zaś zaświadczenie zostało wystawione przez służby z M., gdzie była siedziba i dyrekcja zakładu pracy. Zaświadczenie zostało przesłane z M. do A. skąd skarżący je odebrał.

(zeznania wnioskodawcy R. P. w związku z jego wyjaśnieniami informacyjnymi – protokół rozprawy z dnia 6 czerwca 2017 roku – k. 67)

Hipotetyczna wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku, ustalona przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru tego kapitału 113,34%, obliczonego w oparciu o przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z lat 1989 – 1998, wyniosła 158 829,55 zł.

Przy tak ustalonym kapitale początkowym hipotetyczna wysokość emerytury wnioskodawcy wyniosłaby 1383,76 zł.

(hipotetyczne wyliczenie ZUS – k. 56 – 60 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, a mianowicie o akta rentowe oraz akta osobowe wnioskodawcy z poszczególnych okresów pracy. Zgromadzone dokumenty nie budzą wątpliwości, co do ich wiarygodności i w ocenie Sądu mogą stanowić podstawę rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie. Brak podstaw do podważenia wiarygodności zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu ubezpieczonego mimo braku wyraźnej drugiej pieczętki oraz czytelnego podpisu osoby upoważnionej do jej sporządzenia. Dokument ten niewątpliwie jest oryginalny, nadto został podpisany nie tylko przez główną księgową, ale także przez pełnomocnika zarządu, którego nazwisko jest bardzo czytelne. Nie ma na nim żadnych oznak podrobienia czy przerobienia, żadnych przekreśleń czy też przeróbek. Nadto należy zwrócić uwagę, że wnioskodawca był zatrudniony u tego pracodawcy do dnia 14 listopada 2000 roku, a data sporządzenia dokumentu to 6 grudnia 2000 roku, czyli niezwłocznie po rozwiązaniu stosunku pracy, co dodatkowo potwierdza jego wiarygodność. W związku z tym brak było podstaw do zakwestionowania jego autentyczności i wiarygodności. Stanowi zatem kluczowy dowód przy ustaleniu wysokości wynagrodzeń ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.), kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 w/w przepisu Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Według ust. 3b jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu.

Natomiast w myśl ust. 7 analizowanego przepisu do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 powyższego przepisu stanowi, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. Zgodnie natomiast z treścią ust. 8 przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku, według wskazanego w nim wzoru.

Z kolei z mocy art. 15 ust. 1 analizowanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 tego samego przepisu przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Natomiast stosownie do brzmienia ust. 2a tego samego przepisu, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Ust. 6 tego samego przepisu stanowi, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z ust. 4 w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
 - 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
 - 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty,
- oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Natomiast w myśl art. 16 cytowanej ustawy przy ustalaniu kolejnych dziesięciu lat kalendarzowych – przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

W związku z treścią zacytowanych przepisów można stwierdzić, iż kwota kapitału początkowego zależy od długości udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 rokiem, podstawy wymiaru oraz współczynnika proporcjonalnego do wieku ubezpieczonego, który służy do obliczenia tzw. części socjalnej.

Przytoczone zasady postępowania – w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 roku w sprawie o sygn. III UZP 2/03 (OSNP 2003/14/338) - tak przy ustalaniu prawa do świadczenia, jak i jego przeliczaniu, pozwalają na ogólną uwagę, iż zamiarem ustawodawcy było umożliwienie ubezpieczonym dokonanie wyboru, w ramach prawa, najkorzystniejszego z ich punktu widzenia okresu, z którego podstawa wymiaru składek ubezpieczeniowych, będzie stanowić podstawę wymiaru świadczenia.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument na podstawie, którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja niewątpliwie wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, iż zarówno okres zatrudnienia jak i wysokość uzyskiwanego uposażenia nie może być wykazana w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.07.1997 r. II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998/11/342, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997-03-04, III AUa 105/97 opubl: OSA w W. rok 1997, Nr. 2, poz. 7; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 1993-08-18, III AUr 294/93 opubl: P.. Sąd. rok 1994, Nr. 3, poz. 6).

Przyjąć zatem trzeba, iż w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (sporne czy też niemożliwe do udowodnienia przy pomocy dowodu z dokumentu) mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, które Sąd uzna za pożądane i celowe, co wynika także z treści przepisu art. 473 k.p.c. Mając to na uwadze Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornymi okresami zatrudnienia wnioskodawcy oraz zeznania skarżącego.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca wniósł o uwzględnienie przy wyliczaniu wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w (...) S.A. na podstawie zeznań wnioskodawcy oraz hipotetycznego wyliczenia wskaźnika wysokości kapitału początkowego R. P..

W niniejszej sprawie sporne były wynagrodzenia uzyskiwane przez wnioskodawcę w latach 1989-1998 z tytułu zatrudnienia w (...) S.A. w M.. Organ rentowy zakwestionował bowiem złożone przez odwołującego się do akt rentowych zaświadczenie o wysokości zarobków wydane przez zakład pracy. ZUS wskazał, że jedna z pieczętek jest niewystarczająco czytelna, co powoduje odmowę możliwości uznania tego dokumentu jako spełniającego wymogi.

W ocenie Sądu Okręgowego przedstawione zaświadczenie, nawet zawierające niezbyt czytelną pieczętkę drugiej osoby upoważnionej do jego sporządzenia, stanowi w niniejszej sprawie wiarygodny dowód na wysokość zarobków odwołującego się. Jak już podkreślono powyżej dokument ten niewątpliwie jest oryginalny, nie ma na nim żadnych oznak podrobienia czy przerobienia, żadnych przekreśleń czy też przeróbek, został podpisany nie tylko przez główną księgową, ale także przez pełnomocnika zarządu, którego nazwisko jest bardzo czytelne. Poza tym skarżący wskazał imię i nazwisko głównej księgowej podpisującej to zaświadczenie, które odpowiada słabo widocznemu imieniu i nazwisku na pieczętce. Poza tym data sporządzenia dokumentu 6 grudnia 2000 roku wskazuje na to, że został on sporządzony niezwłocznie po rozwiązaniu stosunku pracy, co dodatkowo potwierdza jego wiarygodność.

W oparciu o te dokumenty wnioskodawca udowodnił wyższe zarobki za sporne lata.

Tak ustalone zarobki mogą stanowić podstawę obliczenia kapitału początkowego, który z kolei stanowi podstawę obliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego.

W ocenie Sądu w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego zachodzą podstawy do uwzględnienia przy ustalaniu podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenia uzyskanego przez wnioskodawcę w okresie od 17 lipca 1991 roku do 14 listopada 2000 roku, kiedy R. P. był zatrudniony w (...) S.A. w N. na stanowisku kierownika magazynu. Wysokość dochodów uzyskiwanych w poszczególnych latach szczegółowo (w rozbiciu na poszczególne miesiące) określa dokumentacja płacowa wnioskodawcy z tego okresu w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. Zaświadczenie to zawiera oznaczenie poszczególnych lat, których dotyczy i w ocenie Sądu wskazuje na wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy w ww. okresie w sposób niewątpliwy.

Na tej podstawie, Sąd zobowiązał organ rentowy do dokonania wyliczenia hipotetycznej wysokości kapitału początkowego wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku przy uwzględnieniu danych o wysokości zarobków wynikających z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu w latach 1991 – 1998.

Organ rentowy dokonał stosownego wyliczenia wysokości kapitału początkowego oraz wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru. Niewątpliwie również przejęte do obliczenia lata 1991-1998 są najkorzystniejszymi z całego okresu ubezpieczenia R. P.. Tak wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 113,34 %, a wysokość kapitału początkowego wyniosła 158.829,55 zł i jest to korzystniejsze od dotychczasowego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru (102,09 %) oraz kapitału początkowego (148.224,89 zł) ustalonych decyzją z dnia 16 listopada 2016 roku.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego wraz z aktami rentowymi

3.07.2017 roku.

A.M.